

sypou na hlavy spisovateľů, kteří po desetiletí dávali svoje schopnosti proletariátu, od lidí, z nichž někteří o dělnickém hnutí nemají ponětí a rázem své práce jsou mu zhola cizí.

(Literární noviny)

...VÁM, PADLÝM NA DUCHA BARIKÁDÁCH

Tvorba vyžiadala si stanovisko skupiny Davu k vyhláseniu siedmich českých literátov, namierenému proti komunistickej strane. — Prejav skupiny Davu, ktorého dvaja členovia podpísali zásadne stanovisko k vyhláseniu siedmich, prináša Tvorba v čísle 15—16.

Niekedy treba korigovať staré pravdy. A tak i v prípade „siedmich“ musíme tvrdo konštatovať: porozumieť — znamená odsúdiť.

Nech je nám však dovolené citovať slová muža, dnes už zapadlého do prepadliska dejín, aspoň dejín revolúcie...

Drsné sú dnešné časy, snáď najdrsnejšie v dejinách tejto epochy ľudskej, zvanej „civilizovanej“. Revolucionár zrodený pre týchto niekoľko desiatok rokov je ovládaný zúrivým „vlastenectvom“ k svojej dobe, ktorá je jeho vlasťou v čase... V lone našej epochy tají sa ešte mnoho nezmieriteľného a spásonosného boja človeka proti človekovi; ale po nej prídu iné časy, ktoré pripravujú dnešné boje; potom jediniec bude sa môcť rozvíť v skutočné kvety, ako sa tiež rozvíje poézia každého jedinca. Revolúcia rozpúta predovšetkým tuhý boj pre každého jedinca, pre jeho právo, nielen na chlieb, ale i na poéziu.

Nie sme proroci a nevieme, či táto správne anticipovaná doba bude už zajtra, či až napozajtra. Vieme však toľko, že aktuálne žijeme v onej dvojnásob drsnej dobe, keď každý sentimentalizmus voči sebe a iným môže byť zdrojom ťažkých chýb a pomáha predlžovať tieto trápne časy.

Preto nebolo nám možné neodsúdiť ostro krok siedmich českých literátov, súdruhov a zväšča i učiteľov a priateľov, ktorí v dobe pre proletariát nanajvyš kritičkej stratili rovnováhu a pridali sa k frontu, ktorý stojí v ceste revolučnému vývoju. Bol trapný pohľad na to, ako celá buržoázna tlač, ktorá kedysi mala pre hodnotné umelecké tvorenie siedmich iba najúbohejšie štvanie — ako táto tlač odrazu vyrástla v ich patrónov a ochrancov.

Z objektívne protirevolučného činu týchto literátov odvodila komunistická strana dôsledky, treba však, aby sme z neho odvodili poučenie my — pre seba i pre stranu.

Nejdeme sa púšťať do únavných a otrepaných traktátov o pomere strany komunistickej k intelektuálom a k umelcom.

Veď bol to práve Ivan Olbracht, ktorý v rokoch 1920—1921 viedol najzúrivejšiu kampaň proti intelektuálskym živlom v komunistickej strane a hlásal heslá ako: Každého inteligenta treba aspoň trikrát vykopnúť zo strany, a ak sa vráti štvrtý raz, tak snáď predsa z neho niečo bude. Ako vidno, táto kampaň nezabránila tomu, aby z Ivana Olbrachta nevyrástol stĺp a opora toho, oproti čomu kedysi tak zúriivo bojoval.

O čo prijateľnejší je nám typ tak trochu anarchistického, ale svojich nedostatkov vedomého literáta, ktorý neprevádza síce stranícku politiku, ale poctive a na svojom poli napomáha revolúcii. Citujeme:

„Nový svetový poriadok musí intenzívne pretvoriť náš spôsob života a donútiť nás byť ľudskými. Ja verím, ja verím! A chcem priniesť svoju tehlu na stavbu tohto nového poriadku. Bohužiaľ, viac som nebol v stave urobiť. Môj spôsob lásky k životu — smiať sa a hnevať — vždy porušil rovnováhu bojujúceho revolucionára,

u ktorého stála nenávisť je bázou. Pokúsil som sa, ale nevedel som byť takým bojovníkom. Mojou bázou je sentimentalizmus. A Rakovskij, hovoriac o mojej aktivite, povedal na kongrese rumunských socialistov v r. 1912, že sentimentalizmus je nebezpečenstvom pre hnutie revolučné.

Buržoázny režim nenávidím a bojujem proti nemu zo všetkých svojich síl, ale nie som vstave venovať tomu celý svoj život... Bojím sa nevyhnutného opakovania tých samých argumentov, z čoho pozostáva propaganda. K socializmu došiel som nie cestou argumentov teoretických alebo praktických, ale svojou láskou k životu, ktorý chcem vidieť krajším a ľudskejším.“

Sú to slová Panaita Istratiho.

Čím sa líšilo šesť literátov (siedmy je Ivan Olbracht) povahou a metódami od P. Istratiho? Asi len tým, že boli organizovaní v strane, avšak nezúčastňovali sa jej života, a že nakoniec vystúpili politicky tak, že z ich vystúpenia rástlo brucho od radosti kdejakému malomeštiakovi.

Výnimku tvorí iba Ivan Olbracht, ktorého čin musí byť tým ostrejšie odsúdený, lebo je činom stranického politika a nie neorientovaného literáta.

Preto posudzovanie ich kroku nespadá ani tak do rámca užšej partajnej politiky komunistov.

Je skôr výplodom paniky a bezradnosti, ktorou sú zachvacované vrstvy zdanlive revolučné, avšak nestojace v pevnom kontakte s masami revolučného robotníctva v dobe, keď revolučné masy a ich strana zvyšujú svoju aktivitu napriek vzrastajúcemu protitlaku.

Je len jediný liek proti tejto chorobe. Nekompromisná teória a úzka spolupráca s revolučnou robotníckou triedou.

Dav